

Ve druhém díle kroniky naší obce s zaměříme na události, které se v naší obci stali od jejího prvního okamžiku přibližně do roku 1857.

Přehled nejdůležitějších událostí obce Horní Habartice

- 1380 - 27. září tohoto roku se v kamenické městské knize objevuje první listinná zmínka o obci Horní Habartice
- 1381 - 4. října se tvoří 1. lenní orné pole v Horních Habarticích. Záloha (Fant) pro dávku na oltář Benešovské oltářní nadaci.
- 1468 - „Bílý Dvůr“ se stává rytířským sídlem pánů ze Schonfeldu, vazalů panství Ostrého.
- 1483 - Zřízení spodního mlýna č. p. 112 vedle vrchnostenské pily.
- 1496 - V důsledku moru vymřelo vícero statků. Došlo ke zvětšení poplužního dvora.
- 1512 - Kupuje zeměpán Mikuláš Trčka na Benešovsku a Ostrém Horní Habartice ke kmenovému panství. Dochází k rozboření mlýna z důvodu odmítnutí mlecích dávek.
- 1516 - se stávají vrchností pánové ze Saulhausenu
- 1523 - jsou obyvatelé v obci protestanští.
- 1546 - novovýstavba hornohabartického zámečku v Bílém dvoře Fridrichem ze Salhausenu.
- 1586 - dává Volf ze Salhausenu na Dolním zámku v Benešově jemu jako dědictví ves Horní Habartice k panství Červenému dvoru u kterého zůstává až do roku 1684. V tomto roce je též zaznamenána nejstarší zmínka o mlýnu č. p. 68.
- 1625 - Dne 28. října se zúčastnili Habartičtí obléhání zámku Červeného dvora pod vedením syna Walentina z č. p. 25. Neúspěšně. Celé Habartice se musely zúčastnit bohoslužby k usmíření a klečíc na Červeném dvoře slíbit, že se stanou katolíky.
- 1632 - v listopadu nastalo plenění obce Sasy, kteří byli spojenci Švédů vpadnuvších do Čech.
- 1635 - v tomto roce zemřelo spoustu obyvatel na mor
- 1635 - o hrůzách, která naše vlast ve Třicetileté válce prožila hovoří jen málo listin, protože skoro vše lehlo popelem a jenom z několika mála příkladů z okolí si můžeme vytvořit přibližný obraz o bídě našich předků.
Císařští, Sasové a Švédí se střídali a soupeřili v utiskování obyvatel.
Dne 21.5. 1634 přišlo 6 skvadron švédských rytířů do Benešova. Vedli si zde tak zle, že občané houfně prchali.
Plenili bezohledně co kde našli. Švédský generál Baner dobyl 18. července 1634

Litoměřice, které za 4500 zlatých a 49 sudů vína uchránil.

O proti tomu vypalovaly jeho oddíly strašlivě území. Vesnice lehly popelem, obyvatelé prchali do lesů a mnozí ztratili svůj život.

Zvláště trpěl Benešov, pod Oberstem Pfuhlem (1638-1649), který se sám chlubil, že vypálil v Čechách více jak 800 obcí.

Velkobukovinského sládka Šimona Pitscheho strčili Švédové 3.3. 1640 do rozpálené pece na pečení chleba. Potom ho trápili, mučili a strašili. Po přestálých mukách ukončil svůj život bídě v Benešově nad Ploučnicí ten samý den.

Obyvatelstvo si nebylo ani na okamžik jisté před svými trýzniteli, strach byl tak všeobecný, že nikdo nezůstal doma a vše prchalo do lesů jakmile se dozvěděli o jejich příchodu.

K tomu, aby se obce mohly navzájem varovat byly na různých místech postaveny Lermstangen – poplašné tyče se svazky klestí, slámy a také stráže. Lidé měli sotva čas na obstarání polí. Když nastoupilo období klidu pak jim chybělo zvířectvo a osivo. Bylo to ubohé když často několik sedláků táhlo pluh a další oral. Hlad nemoci a především mor byly toho následkem.

- 1635 - Michaelu Mohrovi . Hejtman v Markvarticích a Benešově vzácný, ctihodný velkorysý a velící hejtman. Potom co minulou sobotu vyšel rozkaz pana Hejtmána abychom každý zvlášť při svém dobrém svědomí a přisežných povinnostech zjistili, zda ještě ve svém majetku něco máme a k vydržení jeho Římsko-císařského majestátu mohli dáti. Tak včerejšího dne byla celá obec pohromadě a bylo konstatováno, že u žádného nic není, kde několikrát byl dobytek válečným národem odebrán. Chtěli bychom však vždy něco dáti. Od pradávna zde bylo 20 sedláků z těchto jenom čtyři mohou zaplatit daně. Zbytek je zchudlý.
- 1652 - Podle daňového svitku je v Horních Habarticích 20 sedláků, 15 chalupníků, 18 domkařů – dohromady 53 domů včetně statku a 54 obytných domů. Sedláci přihlásili 311,5 strichů orného ke zdanění. Blasius Gautsch byl rychtářem a výčepním. Vesnice benešovskému faráři ročně obilní desátek.
- 1684 - Z důvodu dělení Thunských statků připadly Horní Habartice k benešovskému hornímu zámku. Vrchnosti ponechala rybářské právo v obecním potoce, ale předává toto v nájmu za úplatu.
- 1698 - dostaly dopisy: H. Habartice 6ks, Markvartice 21 ks., Dobrná 5 ks a Brložec 2 ks Tyto od hospodářského úřadu byly doručeny přes rychtáře. Horní Habartice měly tenkrát dvě široko, daleko známe hospody. U Zlaté husy a U Bílého Jelínka. První je nyní k Markvarticím počítaný dům č. 3 existoval ještě v roce 1791 pod starým jménem. Druhá hospoda se nacházela možná za Červeným dvorem na místě ještě dnes pojmenovaném Jelínkova zahrada tudíž též v Markvarticích.
- 1702 - byl zavražděn Jan (syn Martina Pompeho) ve věku 22 let.
- 1704 - Horní Habartice mají 539 obyvatel 21 sedláků, 15 chalupářů, 55 domkařů. Mezi nimi jeden krejčí a 2 brusiči nůžek.
- 1708 - Georg Jahnel, šenkýř U Zlaté husy dle nájemního protokolu vlastnil 1 kus pole za

chmelnici, po jednom strichu bez daně a sice za ubytování cizích lidí.

1714 - Bylo 60 domkařů, většinou nádeníci a žebráci. Aby se u nich nemusel udávat vysoký příjem byli málo zveřejňováni. Např. Tobias Grosser, ubohý chromý muž, Georg Pompe řešetář se špatným zaměstnáním . Georg Grosser vysloužilý voják a žebrák Georg Krebs Chromý muž, Georg Weber tkadlec plátna pro obecní lid. Georg Bandel trochu obchodoval s přízí. Jonas Hackel pivní houslista se špatným ziskem tudíž muzikant. Dále Georg Hoffmann, zedník, Hans Georg Hein vysloužilý voják Christoph Storch trochu málo obchodoval s obilím.

1714 - V témže roce zuřil v Kamenici a Jedlce a jiných místech sousedních mor. U nás byly pouze tři smrtelné případy.

1715 - Hans Georg Jahnel má za ubytování cizích žebráků 1 strich pozemku k užívání bez daně. Jahnel nesměl ve Zlaté huse provozovat taneční hudbu. Toto právo náleželo obecnímu rychtáři Matesu Gautschovi.

1715 - Horní Habartice platí daně za tento rok ve výši 250 zlatých 54 krejcarů a 1,5 pfeniku. S nárokem rychtáře ale 262 zlatých 5 krejcarů a 4,5 pfeniku. Rychtář dostával proto 12 zlatých a 43 krejcarů mzdy.

1716 - Mlýn je na prodej s úředním odhadem za 120 zlatých. Z důvodu příliš velké stavební chatrnosti nemohl žádný mlynář dát více než 100 zlatých. Stejně tak kvůli těžkým dávkám. Konečně jej získal 24.4. Michal Giebe z č.p. 112 za 70 zlatých a Fridrich Kotzner z č.p. 68 za 90 zlatých. V tomto roce byla neúroda a leckterý hospodář si nevypěstoval obilí ani na chléb.

1717 - Dne 23.4. byl sedlák Georg Heinz z č.p. 115 svou ženou Aninou Heinzovou a čeledínem Christophem Fleglem za rozbřesku zavražděn. Zločinecký pár byl 14.1. 1718 v Benešově popraven.

1718 - Dne 8.1. dosud tříkoňský sedlák Christoph Phillip, přenechal svou vodu z lučního pramene zámku Červený dvůr a pivovaru v Markvarticích. Tím jeho louka nadávala dostatek krmení a vysychala. Byl prohlášen za dvoukoňského sedláka a z tohoto důvodu mu byla snížena robota.

1722 - Dne 11.2. platí místní občan 30 zlatých peněz jako usmíření, půl kostelu a půl vrchnosti, jelikož přivedl do jiného stavu Kateřinu Bendelovou, ale oženil se s jinou. Děvče nedostalo nic.

1724 - Dne 29.7. zaplatil Christoph Storch pokutu 6 krejcarů, jelikož si dovolil na obecním pozemku postavit domek.

21.10. poručil úřad, aby rychtář postavil přes potok lávky. Při sčítání lidu bylo v Horních Habarticích 20 sedláků, 15 chalupníků, 75 domkařů. Tudíž přesně 100 obytných domů. Většina domkařů pracovala jako zpracovateli a lamači lnu. 24.12. donutil úřad stejně jako před deseti lety rychtáře k vyúčtování. Dosud dělal

vyúčtování před porotci na místo před obcí.

1727 – Dne 17. května z důsledku neúrody v roce 1726 si muselo 19 sedláků vypůjčit od vrchnosti 1-5 strichů sadbového obilí a 60 strichů chlebového obilí.

1730 – Byla vystavěna kaple, v roce 1745 zvětšena. V roce 1754 opět rozšířena a konečně 1787 přeměněna v kostel.

V obci vznikl v roce 1730 velký nepokoj. Příčinou byla stížnost sedláka Tobiasse Bendela (č.p.28) proti tehdejšímu rychtáři, který již 20 let neprováděl veřejné vyúčtování, ale vše se svými porotci a nejstaršími projednával. Bendel žaluje, že se proti rychtáři nic nezmůže, protože na ostatních selských statcích sedí příbuzní, kteří jako porotci drží s ním. Mezi stranami došlo k vyrovnání. 30.11. nechala vrchnost u rychtářství zhotovit pojízdnou mobilní stáj, aby v úředních dnech koně úředníků mohli být ustájeni. V případě, že by se stal rychtářem jiný sedlák, přijde stáj tamtéž.

1741 - Následky povětrnostních škod ze 30. července. Bouře trvala od tří do osmi hodin odpoledne. Ve vesnici bylo rozbito kroupami 24 strichů obilních polí, 10 strichů velkou vodou zaplaveno, 73 strichů jiných polí zničeno, 3 strichy byly pokryty kamennými naplaveninami. /Polnice úplně odplavena, 7 cest se nedalo používat. Škoda činila dohromady 165 zlatých bez nákladů na opravy. Nejvíce byli postiženi sedláci Lorenz Jahnel, Christoph Gautsch, Christoph Hickel, Hanz Ringel. Znovuvybudování obecní silnice, která zcela zmizela bude vyžadovat 360 zlatých. Tři domy Hanze Phillipa, Georga Trotschela, Lorenze Schifnera byly vodou strženy. Dále bylo 33 domů u vesnického potoka silně poškozeno. V součtu všeho všudy byla v Horních Habarticích škoda 1228 zlatých což byla obrovská suma. Třem domkařům voda odnesla vše co měli. 8.srpna obhlédla poškozená místa Okresní úřední komise.

1745 – Rozšíření kaple. Zvonení při církevních událostech bylo zakázáno. Pokud by došlo k přestupku ze strany kostela (církev), měla být kaple benešovským hospodářským úřadem zbourána.

1745 – Dřevěná kaple byla nahrazena kaplí kamennou. Základní kámen byl položen 26. března benešovským farářem Franzem Trodelem.

1745 – požár selského dvora Georga Jahnela (č.p.45)

1740 – 1742 začala první Slezská válka.

1744 – 1745 začala druhá Slezská válka

1756 – 1763 začala Sedmiletá válka

V průběhu těchto 23. let bylo obyvatelstvo zužováno nesmyslnými dávkami. Úřad počítal pro Horní Habartice roku 1742 2050 zlatých, v roce 1746 odhadem 4000 zlatých. Přesné zúčtování se ztratilo. Ves byla v 11 případech napadena nepřátelskými oddíly. Nejhuře se chovali v lese proti Brložci tábořící Chorvaté. Ti odvedli z chlévů spoustu dobytka, které

nezaplatili.

O těchto hladových létech píše Rychtář na Malé Bukovině Johan Reinisch. V roce 1769 byly sadby špatné. Přišlo vlhké léto, takže zbytek zimního obilí shnil a zkazil se. Šneci napadali pracně vypěstovaná semena. Tato vlhkost přetrvávala ještě v roce 1771.

Obilí bylo čím dál dražší. Žito stálo v roce 1770 5 zlatých za strich, v květnu 1771 již 15 zlatých a později dokonce 17 zlatých.

Nad tím můžeme uvažovat, jaký hlad a bída mezi lidem panovala. Oni brali slámu, řezanku, vařili lněné tobolky, senná semínka a žaludy mleli je a přidávali několik žejdlíků votrub. Toto dále pekli. Mnoho lidí muselo zemřít hladem.

Též v létě v roce 1771 se počasí nezlepšilo, takže teprve 4 týdny po sv. Jakubu došlo ke sklizení a oves byl dokonce na sv. Martina dobýván pod sněhem. Přitom nemálo lidem omrzly ruce.

Do konce roku 1772 i pře poměrně mírné suché léto nebyla dobrá úroda. Proto nebylo vydatné obilí sklíženo. Spoustu lidí si nemohlo dovolit platit otruby a museli jíst trávu. Kdyby tento rok nebylo Rakousko - Uherska odkud bylo dovezeno ze skladů jeho Císařského majestátu obilí, musela by nutně pojit.

1778 – 1779 – dle ústního podání měl Císař Josef II. Při svých cestách navštívit obecnímu Horní Habartice a č.p. 106 vedle dolního mlýny přenocovat.

1779 – Žádost obce Horní Habartice u biskupské koncistoře o povolení, aby se v místní kapli mohly držet Bohoslužby, což začátkem roku 1781 bylo povoleno.

1782 – Zavedení školy a uvedení do zaměstnání prvního učitele Franze Burgermaistera.

1787 - Dne 2. července založení farnosti v Horních Habarticích se zaměstnáním Benešovu podléhajícího exposita. K rozšíření kostela a k výstavbě fary museli sedláci své statky jako záruku, aby mohlo být zajištěno pokrytí výloh. O 3 sáhy rozšířená a zvětšená kaple obdržela dva zvony z Mariánského kostela v Ústí nad Labem.

Mnoho obyvatel věnovalo peníze. Dle vyúčtování z 31.12. to bylo 157 zlatých a 22 krejcarů.

Dne 4.7. se konal první pohřeb, 7.7. první křest a 21.7. první sňatek. Horní Habartice měly tehdy 762 duší ve 157 domech z toho některé byly prázdné.

1788 – Žádost obce k hraběcímu Thunskému hospodářskému úřadu o zohlednění dlužných 43 zlatých a 21 krejcarů za stavební náklady školy. Žádost byla odmítnuta. Za to však povolil hrabě 10 kmenů stavebního dřeva a 600 cihel na výstavbu zděného komína za podmínky rychlé výstavby školy.

1789 – Stavební náklady kostela, fary, atd činily 243 zlatých 11 krejcarů a 4,5 pfeníku. Kniha Memora Bilie 24 krejcarů. Majetek kostela se snížil z 399 zlatých 34 krejcarů a jednoho Pfeníku na 156 zlatých 17 krejcarů a 1 Pfeníku.

1790 – stav nákladu pro shora jmenované stavby činil 80 zlatých.

- 1794 – Žádost učitele Thunskému úřadu v Benešově o palivové dřevo pro školu byla příznivě vyřízena. Do úplného zhotovení obcí budované školy se učiteli povolilo 1,5 sáhů dřeva.
- 1807 – Probíhalo sčítání lidu 164 domů 935 obyvatel.
- 1808 – Nákup požární stříkačky společně s Dolními Habarticemi.
- 1809 – Měla obec již 173 obytných budov.
- 1810 – První zmínka o včelařích Michal Parsche a Franz Knechtel
- 1813 – Obrovské dávky Armádě, v obci nebyl téměř žádný tažný dobytek.
- 1817 – V listopadu žádala obec o příspěvek pro učitele, který byl zamítnut. Učitel dostává stanovený plat 9 zlatých a 9 krejcarů. Od církve dostával učitel ročně 30 zlatých.
- 1826 – Dal úřad stavební povolení pro domy č.p. 177, 178, 179.
Školní zpráva vyjmenovává 127 dětí z toho 65 chlapců a 62 dívek. Z toho 3 chlapci a 3 děvčata vůbec nepřicházeli do školy. Rodiče prohlašovali, že učení se číst není nutné.
- 1834 – Bylo v obci 180 domů s 1041 obyvateli. Z toho 560 žen. 37 osob bydlelo v cizině 10 patřilo k zeměbraně a 28 povinováno dát se do služeb Země.
- 1857 – Bylo v obci 191 domů a 1221 obyvatel. Školních dětí 163 84 chlapců a 74 děvčat.